

ІРОНІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ БРИТАНСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ: АНАЛІЗ КОМУНІКАТИВНИХ ПРАКТИК НА ПЛАТФОРМІ REDDIT

IRONY AS AN ELEMENT OF BRITISH LINGUOCULTURE: AN ANALYSIS OF COMMUNICATIVE PRACTICES ON REDDIT

Школа І.В.,

*orcid.org/0000-0002-1455-6371*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету

Салюк Б.А.,

*orcid.org/0000-0002-9952-2399*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету

Стаття присвячена дослідженню механізмів функціонування іронії як маркеру британської національної ідентичності в онлайн-комунікації. Актуальність дослідження зумовлена зростаючим інтересом до вивчення британського гумору як лінгвокультурного феномена та недостатнім висвітленням цієї проблематики у вітчизняній науковій літературі. Мета роботи полягає у виявленні та описі специфічних способів реалізації іронії в британській онлайн-комунікації на матеріалі Reddit-спільноти «Ask a British Person».

Емпіричну базу дослідження становлять 150 найпопулярніших коментарів до посту про типово британські проблеми, що забезпечило автентичність матеріалу через спонтанні висловлювання носіїв мови. Застосовано комплексний методологічний підхід, що включає семантичний, прагматичний та культурологічний аналіз іронічних конструкцій.

Результати дослідження показали домінування побутової тематики у гумористичних коментарях. Виявлено систематичне використання механізмів гіперболізації та самоприниження для досягнення комічного ефекту. Семантичний аналіз розкрив специфічні культурні маркери британської ідентичності: етнокультурні лексеми, інтертекстуальні алюзії, тощо.

Культурологічний підхід дозволив ідентифікувати національно-специфічні елементи, що стають об'єктами іронічної інтерпретації: черги, традиції чаювання, кліматичні особливості, бюрократичні процедури. Встановлено, що британський гумор у Reddit функціонує як маркер групової приналежності через демонстрацію інсайдерського культурного знання. Особливістю онлайн-гумору є його діалогічна природа та колективне творення комічного ефекту через ланцюжки взаємодій між користувачами.

Дослідження демонструє складну взаємодію мови, культури та прагматики в онлайн-комунікації, розкриваючи механізми конструювання національної ідентичності через гумористичні практики.

Ключові слова: іронія, британська лінгвокультура, Reddit, прагматика, онлайн-комунікація.

The article is devoted to the study of the mechanisms of irony functioning as a marker of British national identity in online communication. The relevance of the research is determined by the growing interest in studying British humour as a linguocultural phenomenon and insufficient coverage of this issue in domestic scholarly literature. The aim of the work is to identify and describe specific ways of implementing irony in British online communication based on material from the Reddit community "Ask a British Person."

The empirical basis of the research consists of the 150 most popular comments to a post about typically British problems, which ensured the authenticity of the material through spontaneous utterances of native speakers. A comprehensive methodological approach was applied, including semantic, pragmatic, and culturological analysis of ironic constructions.

The research results showed the dominance of everyday themes in humorous comments. The systematic use of mechanisms of hyperbolization and self-deprecation to achieve a comic effect was revealed. Semantic analysis uncovered specific cultural markers of British identity: ethnocultural lexemes, intertextual allusions, etc.

The culturological approach allowed for the identification of nationally specific elements that become objects of ironic interpretation: queuing, tea-drinking traditions, climatic features, and bureaucratic procedures. It was established that British humour on Reddit functions as a marker of group belonging through the demonstration of insider cultural knowledge. A distinctive feature of online humour is its dialogical nature and collective creation of comic effect through chains of interactions between users.

The research demonstrates the complex interaction of language, culture, and pragmatics in online communication, revealing mechanisms of constructing national identity through humorous practices.

Key words: irony, British linguoculture, Reddit, pragmatics, online communication.

Постановка проблеми. Гумор відображає культурні цінності, соціальні норми та особливості світогляду і комунікації певної національної спільноти, тому є важливим об'єктом лінгвокультурологічних досліджень. Британський гумор, який характеризується специфічними формами іронії, активно присутній в національній комунікативній традиції, у тому числі онлайн-комунікації.

Особливої актуальності набуває дослідження гумору саме в онлайн-просторі, де традиційні комунікативні патерни трансформуються під впливом технологічних можливостей платформ соціальних мереж. Віртуальне середовище створює нові умови для реалізації іронічних стратегій: анонімність користувачів, мультимодальність повідомлень, можливість миттєвої реакції аудиторії та колективного творення гумористичного контенту. Водночас така комунікація зберігає глибинні культурні коди національної ідентичності, що проявляються через специфічні лінгвістичні маркери, культурні алюзії та прагматичні стратегії. Саме тому аналіз британського гумору в онлайн-просторі дозволяє виявити як константні елементи національної лінгвокультури, так і їх адаптацію до нових комунікативних реалій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В академічному середовищі зростає інтерес до комплексного дослідження британського гумору як лінгвокультурного феномена, зокрема в його сприйнятті самими британцями та іноземцями. Так, в емпіричному дослідженні Сюемей Чен та Жан-Марка Девеле [1] зіставлено специфічні культурні патерни рецепції британського гумору 128 британцями та 95 американцями і виявлено, що останні сприймають британський гумор як менш смішний, рідше розуміють іронічні аспекти.

Також і Ю. Ванг [2] говорить про труднощі сприйняття британського гумору китайськими студентами, підкреслюючи специфіку цих культурних практик через призму міжкультурної комунікації.

Праці з прагматики гумору Дена Спербера і Дайдри Вілсон [3], Сальваторе Аттардо [4], Лінди Хатчеон [5] закладають теоретичні основи для розуміння гумору з позицій лінгвокультурології та лінгвістики. Сальваторе Аттардо характеризує різноманітні лінгвістичні теорії гумору. Ден Спербер та Дайдра Вілсон у своїй теорії релевантності досліджують механізми імплікатури в іронічній комунікації. А Лінда Хатчеон аналізує політичні та соціальні аспекти іронії як культурного феномена.

Власне, іронія та самоіронія притаманні британському гумору, активно проявляються у

щоденному житті. Зокрема і практик комедії, актор і стендапер Рікі Джервейс [6] підкреслює фундаментальну роль іронії в британській комунікативній культурі, зазначаючи, що британці використовують це «так само ліберально, як прищипки у щоденному мовленні».

У контексті вітчизняних робіт з лінгвокультурології, тема британського гумору як комплексного прагматичного феномена є недостатньо дослідженою.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи – виявити та описати прагматичні механізми функціонування іронії як маркеру британської національної ідентичності в онлайн-дискусії про культурно-специфічні проблеми на платформі Reddit (на матеріалі посту і коментарів у спільноті «Ask a British Person»).

Завдання полягає у аналізі семантичних особливостей іронічних конструкцій, а також виявленні культурно-специфічних маркерів британської ідентичності в онлайн комунікації.

Виклад основного матеріалу. Емпіричну базу дослідження становить контент зі спільноти «Ask a British Person» (r/AskABrit) соціальної мережі Reddit, що має понад 201 тис. підписників і створену в 2015 році для обговорення питань життя у Великій Британії. Основний матеріал дослідження складають 150 найпопулярніших коментарі до посту «What are some typical British problems that people outside the UK can't relate to?» [7], опублікованого у 2023 році. Пост згенерував активну дискусію серед користувачів, що забезпечило актуальність і релевантність зібраного матеріалу.

Критеріями відбору матеріалу слугували: коментарі користувачів, які ідентифікують себе як мешканці Великої Британії, наявність гумористичного контенту з елементами іронії, використання британських культурних маркерів та локальних референцій, відображення типових соціальних ситуацій і національних особливостей. Обрана емпірична база забезпечує автентичність через спонтанні відповіді британців про власні культурні особливості, релевантність тем завдяки фокусу на національно-специфічних проблемах та природність комунікації через формат обговорення «питання-відповідь», що стимулює розгорнуті рефлексії учасників про британську національну ідентичність.

Методологічний підхід передбачає семантичний аналіз іронічних конструкцій, прагматичний аналіз комунікативних стратегій і культурологічний аналіз національно-специфічних елементів.

Кількісний аналіз корпусу коментарів виявив такий розподіл за темами: побутові проблеми (40,4%), погода та клімат (15,4%), політика та суспільство (13,5%), транспорт та послуги (11,5%), культурні особливості (9,6%), харчування (5,8%), спорт (3,8%). Домінування побутової тематики корелює з британською схильністю до самоіронії через повсякденні ситуації.

Семантичний аналіз виявив систематичне застосування механізму самоприниження для досягнення комічного ефекту, наприклад: «Having to deal with British people on a daily basis», «I was dipping a biscuit and held it a bit too long, it broke off. The old chap next to me said 'you flew too close to the sun mate'». Зокрема, аналіз останнього прикладу виявляє багатопланову структуру британського гумору. Інтертекстуальна алюзія на міф про Ікара («you flew too close to the sun») у контексті банального падіння печива у чай демонструє гіперболізацію незначної проблеми через високий регістр. Використання етнокультурного маркера «mate», що в значенні «друг, приятель» характерно саме для British English (американці використовують скоріше слова «buddy, man»), створює солідарність з аудиторією та сигналізує про автентичність британського досвіду.

Колективна участь у гумористичній взаємодії підтверджується через коментарі до коментарів, певний діалог між користувачами, як-от: «I've only had one cup of tea this morning and I'm all out of milk!» – «Someone call the Red Cross and the World Food Programme!», де гіпербола досягає абсурдного рівня через залучення міжнародних гуманітарних організацій для вирішення проблеми з молоком.

Власне, understatement (применшення) функціонує як протилежна стратегія для створення іронічного контрасту: «Waiting a year or more for a medical procedure – not that I am complaining». Цей приклад демонструє порушення максими кількості Грайса через навмисне применшення серйозності ситуації [4, с. 272], що відображає британську стриманість у вираженні емоцій та небажання скаржитися відкрито, і водночас іронічність як ознаку ідентичності британців.

Культурні маркери британської ідентичності проявляються через специфічні лексичні одиниці з подвійним семантичним навантаженням. Так, лексема «mighty» в коментарі «The fear of the mighty TV licence van» створює іронічний контраст між величністю епітету та банальністю об'єкта.

Серед прагматичних маркерів письмової іронії важливу роль відіграють лапки, які демонстру-

ють дистанцію автора щодо використаних слів. Наприклад, у висловлюванні «Hearing everyone who learnt to speak 'English' outside the UK actually learnt 'American'» лапки навколо English та American вказують на іронічне ставлення до питання мовної автентичності. Також і риторичні запитання дозволяють здійснювати непряму критику: «What do you mean we don't have seasons in Scotland? I'll have you know we had all four of them on Friday», зберігаючи можливість комунікативного відступу. Ці структури демонструють складну прагматичну гру, де справжнє значення передається через імпліцитні механізми.

Цікавим аспектом є використання темпоральних маркерів для створення комічного ефекту: «we had all four [seasons] on Friday» стискає річний цикл в один день, що гіперболізує мінливість шотландської погоди. Просторові маркери функціонують аналогічно: «wall ruined because there's a mug embedded in it» семантично перебільшує дрібну побутову пригоду до рівня катастрофи. Таке порушення просторової норми висвітлює іронічне ставлення британців до побутових проблем.

Критика політики демонструє досить пряму форму іронії, що функціонує як інструмент радикального висловлювання: «The insufferable existence of the Tory party». Емоційно забарвлений епітет «insufferable existence» уможливило тотальну критику, де заперечується не окремі дії партії, а сам факт її буття. Архаїчна назва «Tory party» замість нейтральної і сучасної «Conservative party» додатково підкреслює історичну тяглість негативного ставлення. Іронія у цьому контексті функціонує як культурно легітимний спосіб вираження радикальних політичних поглядів автора, адже, як зазначає Лінда Хатчеон, «іронія може функціонувати і функціонує тактично на службі широкого кола політичних позицій, легітимізуючи або підриваючи найрізноманітніші інтереси» [5, с. 10]. Власне в ілюстрованому прикладі іронічна форма дозволяє висловити гострі судження без порушення соціальних норм дискусії.

Британський гумор у Reddit функціонує як маркер приналежності до певної національної спільноти через демонстрацію інсайдерського знання: «It can be uniquely British to slap your knees, say 'right,' and hope your host understands it as a cue to end the conversation», «The fear of the mighty TV licence van that watches, always watches». Перший приклад ілюструє специфічний ритуал завершення візиту, зрозумілий лише тим, хто має досвід британської культури. Другий приклад апелює до культурної пам'яті про теле-

візійні ліцензії та їх контроль, використовуючи гіперболу «watches, always watches» з алюзією на оруеллівського «Big Brother». Ці приклади демонструють, як гумор створює культурні кордони між «своїми» та «чужими».

Культурна стратифікація через гумор проявляється у поєднанні формального реєстру з самоіронією: «Seeing other countries lack of respect for orderly queuing!», «Queueing. What's more, queueing without knowing what it's for». Структура «what's more» у другому прикладі підкреслює абсурдність ситуації через градацію, бо черга невідома за чим. Це відображає певну тенденцію до ускладнення простих ситуацій через надмірну аналітичність, відтак посилюється іронічний ефект.

Особливістю гумору в онлайн-просторі є його діалогічна природа: коментарі часто будуються як реакції на попередні висловлювання, створюючи ланцюжки гумористичних взаємодій. Структура «setup – punchline» трансформується у колективне творення комічного, де кожен учасник додає власний елемент до загальної конструкції. Наприклад, коментар «My biscuit fell into my Tea» спровокував подальшу залученість інших читачів і висловлення ними своєї іронії щодо цієї «типово британської» проблеми: «Biscuit ruined, tea ruined, wall ruined because there's a mug embedded in it... back to bed!», «Can absolutely make or break a day», «You cant dunk your biscuit because its too wide for the mug is worse!».

Звісно, наше дослідження обмежене аналізом однієї тематичної дискусії в межах конкретної Reddit-спільноти, що репрезентує лише окремі прояви британського гумору в онлайн-просторі. Крім того, віртуальна природа комунікації на платформі Reddit (анонімність, гейміфікованість) може впливати на автентичність висловлювань через можливість конструювання ідентичності

та перформативний характер онлайн-спілкування, що, своєю чергою, сприяє трансформації британських гумористичних патернів.

Висновки. У межах даного дослідження було проаналізовано специфіку реалізації іронії як елементу британської лінгвокультури на прикладі комунікації в Reddit-спільноті r/AskABrit. Застосування комплексного методологічного підходу дозволило висвітлити феномен іронічного спілкування як на лексико-семантичному, так і на прагматичному та культурологічному рівнях.

Семантичний аналіз показав, що користувачі використовують типові для британського мовного простору засоби вираження іронії: гіперболізацію побутових труднощів, парадоксальні зіставлення, що дозволяють передати оцінку або критику реалій.

Прагматичний аналіз виявив, що іронічні висловлювання у коментарях виконують низку функцій: створення спільного культурного простору, демонстрація групової приналежності, висловлення незадоволення або критики. Специфічні комунікативні стратегії (наприклад, самознецінення або мовна гра) є характерною рисою британської мовної поведінки.

Культурологічний підхід дозволив виявити національно-специфічні елементи, що стають джерелом іронічної інтерпретації: черги, чай як соціальна практика, кліматичні особливості, бюрократія в медицині тощо. Ці культурні коди є впізнаваними серед учасників спільноти й активно експлуатуються в межах гумористичного обговорення «типово британських» проблем.

Таким чином, аналіз дискурсу на платформі Reddit демонструє не лише лінгвістичну гнучкість британців у побудові іронічних висловлювань, а й складну взаємодію мови, культури та прагматики в онлайн-просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Chen X., Dewaele J.-M. "We are not amused": The appreciation of British humour by British and American English L1 users. *Language & Communication*. 2021. № 79. P. 1–11. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0271530921000367> (дата звернення: 21.07.2025)
2. Wang Y. "I have no idea of British humour" – how 39 Chinese students accounted for their incomprehension of humour in British academic lectures. *Proceedings of BAAL 2013*. Heriot-Watt University, Edinburgh, 2014. URL: <https://www.academia.edu/7061544/> (дата звернення: 21.07.2025)
3. Sperber D., Wilson D. *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford : Blackwell, 1986. 326 p.
4. Attardo S. *Linguistic Theories of Humor*. Berlin : Mouton de Gruyter, 1994. 426 p.
5. Hutcheon L. *Irony's Edge: The Theory and Politics of Irony*. London : Routledge, 1994. 248 p.
6. Gervais R. The Difference Between American and British Humour. *TIME*. 2011. URL: <https://time.com/3720218/difference-between-american-british-humour/> (дата звернення: 21.07.2025)
7. Ask a British Person. *Reddit*. URL: https://www.reddit.com/r/AskABrit/comments/16hijoo/what_are_some_typical_british_problems_that/ (дата звернення: 21.07.2025)